

Decontaminarea agriculturii de politici incoerente

Ianuarie 2024

STUDIU REALIZAT DE:

CHRISTIAN N SULEA

RADU NECHITA

DIANA FLORENTINA N SULEA

Decontaminarea agriculturii românești de politici incoerente

Christian NĂSULEA, Radu NECHITA, Diana-Florentina NĂSULEA

Informații cheie

Politica publică atât la nivel național, cât și la nivelul UE este incoerentă. Pe de o parte, Organismele modificate genetic (OMG) sunt aproape interzise în UE, pentru a păstra biodiversitatea, pe de altă parte, se acordă subvenții în condiții care, indirect, conduc în cele din urmă la scăderea biodiversității.

Subvențiile, deși destinate susținerii agriculturii, adesea creează dezechilibre pe piață. Aceste subvenții ajung preponderent la marii agricultori, în timp ce producătorii mici se luptă să concureze în condiții care le sunt dezavantajoase.

Subvențiile UE au, de asemenea, un impact negativ asupra producătorilor agricoli din afara UE, creând o concurență neloială pe piața globală. Produsele UE subvenționate vândute în țările în curs de dezvoltare mențin economiile locale sărace, descurajând producția de alternative locale.

Preocupările legate de sănătate sunt centrale în reglementările stricte ale UE privind culturile modificate genetic (MG). În ciuda lipsei de dovezi substanțiale care să lege culturile MG de efecte adverse asupra sănătății, acestea continuă să se confrunte cu procese de aprobare atât de stricte încât, de facto, sunt aproape imposibil de utilizat.

Pe de altă parte, există dovezi ample că pesticidele, a căror utilizare ar putea fi redusă prin culturile MG, afectează negativ sănătatea umană. Prin urmare, adoptarea culturilor MG rezistente la dăunători ar putea reduce semnificativ utilizarea pesticidelor, atenuând potențial problemele de sănătate legate de expunerea la pesticide. Poziția legislativă actuală a UE asupra culturilor MG ar trebui reconsiderată în interesul sănătății publice pe care pretinde că o protejează.

Introducere

De la formarea statului român la mijlocul secolului al XIX-lea, autoritățile au prezentat agricultura ca fiind una dintre prioritățile lor. Argumentul principal a fost abundența și calitatea unuia dintre factorii săi de producție - pământul. Cu toate acestea, a existat întotdeauna o discrepanță notabilă între potențialul agricol al României și realizarea sa efectivă. Acest decalaj persistent, evident pentru observatorii atenți, sugerează o deconectare între capacitățile inerente ale sectorului agricol românesc și producția sa reală. În ultimii ani, a existat o tendință către reducerea acestui decalaj: creșterea dimensiunii medii a fermelor și a numărului de ferme gestionate profesionist și conectate la piață.

Finalizarea cadastrului, dezvoltarea sistemelor de irigații, depozitare, procesare sunt alți factori care împing agricultura românească mai aproape de potențialul său. Continuarea acestor tendințe încurajatoare depinde de capacitatea autorităților române de a evita sau cel puțin de a reduce amenințările generate politic: incertitudinea reglementărilor, distorsiunile intervenționiste și barierele birocratice în calea inovației și inițiativei.

Politica agricolă în România este dezvoltată printr-un proces etapizat care ar trebui să implice diverși actori și nivele de guvernare. Responsabilitatea principală pentru formularea politicii agricole în România revine Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR). Acest minister lucrează în colaborare cu alte organe și agenții guvernamentale responsabile de domenii conexe, cum ar fi protecția mediului, gestionarea apei și dezvoltarea regională. Ca și alte state membre ale UE, politicile agricole ale României sunt influențate și de politicile și reglementările UE. Politica Agricolă Comună (PAC) a UE joacă un rol semnificativ în modelarea politicilor naționale, oferind orientări și finanțare pentru dezvoltarea agricolă.

Asociațiile de fermieri, cooperativele agricole, grupurile industriale și ONG-urile ar trebui să fie consultate în timpul procesului de elaborare a politicilor. Deciziile politice ar trebui să fie informate de cercetare și analiza datelor. Aceasta poate include studii privind piețele agricole, impactul schimbărilor climatice, nevoile de dezvoltare rurală și progresele tehnologice.

Reducerea punctelor slabe și sporirea punctelor forte

România este un jucător relevant în agricultura UE, oscilând între locul 6 și 7 ca producție agricolă totală¹. Terenul său agricol (12,8 milioane ha, 8,2% din terenul agricol al UE²) este în mare parte de înaltă calitate și este situat într-un climat temperat.

Tabel 1. Teren agricol utilizat după dimensiunea fermelor (hectare)

	2010	2013	2016	2020
Foarte mici (<2ha)	1.718.360	1.584.500	1.539.760	1.315.820
Mici (2-20ha)	4.011.830	4.090.210	4.018.360	3.451.560
Medii (20-100ha)	1.067.550	1.080.670	951.240	1.890.590
Mari (>100ha)	6.508.390	6.300.460	4.507.120	6.104.850
Total	1.3306.130	1.3055.850	1.1016.480	1.2762.830

Sursa: Eurostat (2023), ef_m_farmleg.xls.

Căderea regimului comunist a fost urmată (în anii nouăzeci) de o scădere a producției cauzată de incertitudinile legate de reglementări și drepturile de proprietate în procesul de restituire a terenurilor. Un efect secundar nedorit al procesului lent de restituire a fost o reducere drastică a dimensiunii medii a fermelor; un altul a fost abandonul și degradarea infrastructurii de irigații, care a lăsat agricultura românească excesiv vulnerabilă la pericolele meteorologice. Putem adăuga la această listă distrugerea parțială a lanțului logistic, care explică în parte lipsa facilităților de depozitare și procesare în agricultura românească.

De la „deceniul pierdut” a tranziției românești, a început un proces de consolidare care continuă până în prezent. Dimensiunea medie a fermei era de 3,45 ha în 2010 și de 4,42 ha în 2020, ceea ce este încă foarte puțin. Cu toate acestea, dimensiunea medie a fermelor deținute de persoane juridice este de 194,78 ha³. Există un potențial enorm de creștere a dimensiunii fermelor și, implicit, a productivității agricole, care este încă aproximativ jumătate din media UE. Prețurile terenurilor (atât pentru achiziție cât și pentru arendă) sunt în gama medie la nivelul UE, mai mici decât în Polonia și Republica Cehă, puțin mai mari decât în Bulgaria și Ungaria⁴.

Experiența istorică a agriculturii comuniste și ezităările autorităților de după 1990 i-au făcut pe fermierii români extrem de suspicioși față de orice formă de asociere, dar această reticență se estompează, datorită schimbărilor demografice și multiplicării poveștilor de succes. România are cea mai mare populație rurală din UE, cel mai mare număr de ferme mici din UE, multe dintre ele practicând o „agricultură de subzistență”, orientată către autoconsum și deconectată de piețe⁵. Ca și în alte țări ale UE, populația agricolă îmbătrânește, tinerii au puțină atracție pentru agricultură, un fenomen amplificat de diferențele mari de standarde de viață între zonele urbane și rurale.

Amenințări interne și externe

Odată ce legislația este adoptată la nivelul UE, statele membre au o influență limitată asupra acesteia. Din 2021, 15% din buget poate fi realocat la nivel național între Pilonul 1 – Fondul European de Garantare Agricolă (FEAGA) și Pilonul 2 – Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), între sprijinul pentru agricultură și dezvoltarea rurală. În ciuda tendințelor recente de a reduce distorsiunile de piață prin controlul prețurilor, restricții cantitative și subvenții, Pilonul 1 are încă un impact mai distorsionant comparativ cu Pilonul 2. Ca toate celelalte politici ale UE, PAC este subordonată politicii de mediu, cunoscută sub numele de „al treilea pilon” al politicii agricole. Costul său este rar estimat și menționat explicit în evaluarea impactului PAC⁶. O parte în aceste costuri au devenit evidente agricultorilor și populației odată cu pătrunderea (parțială și limitată) a grâului din Ucraina pe piața UE.

Subvenții

PAC, precum și schemele naționale de subvenții, pot distorsiona semnificativ piețele globale, făcând dificilă competiția pentru fermierii din țările în curs de dezvoltare. Produsele agricole europene, uneori vândute sub costul de producție, pot submina piețele locale din aceste țări, dăunând sectoarelor lor agricole interne.

Subvențiile sunt adesea distribuite inegal, o parte semnificativă ajungând la cele mai mari și mai bogate ferme. Deși s-au făcut eforturi pentru a îmbunătăți eficacitatea PAC în sprijinirea fermelor mici, de familie⁷, PAC rămâne ancorată în complexitatea sa și în povara birocratică grea pe care o impune fermierilor. Procesul de aplicare pentru subvenții și asigurarea conformității cu diverse reglementări poate fi descurajant, mai ales pentru fermele mici.

Fiind o politică aplicată la scara întregii Uniuni, PAC nu reușește întotdeauna să ia în considerare în mod adecvat nevoile și condițiile specifice ale sectoarelor agricole locale, ceea ce poate duce la ineficiențe și dezechilibre în piețele țărilor beneficiare. Prin subvențiile acordate, PAC izolează fermierii de semnalele pieței și favorizează aceste ineficiențe și lipsa de inovație. Mai multe subvenții înseamnă mai puține stimulente pentru fermieri de a se adapta la schimbările condițiilor pieței sau preferințelor consumatorilor.

Un studiu privind efectul subvențiilor PAC asupra productivității⁸ arată că, în contextul fermelor românești, subvențiile nu îmbunătățesc productivitatea. Acest lucru este valabil pentru ferme de toate dimensiunile și tipurile, cu singura excepție fiind fermele medii de lapte. Pentru fermele mari, subvențiile creează o distorsiune suplimentară pe măsură ce își extind deținerile de teren, motivate de faptul că subvențiile primite pe acru depășesc valoarea de închiriere a terenului.

Sistemul de subvenții poate umfla artificial prețurile terenurilor, făcând mai dificilă intrarea pe piață pentru fermierii noi și tineri. Acest lucru poate duce, de asemenea, la concentrarea terenurilor, unde marile agrobusiness-uri controlează zone extinse de teren.

Criticii sistemului actual subliniază incapacitatea Politicii Agricole Comune (PAC) de a aborda în mod eficient problemele de mediu⁹. Aceasta include lipsa de progres în inversarea pierderii biodiversității, combaterea degradării solului și realizarea unei reduceri a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES), care au rămas stabile în loc să scadă¹⁰.

În plus, există preocupări legitime cu privire la efectele negative ale subvențiilor asupra mediului. Subvențiile pot încuraja supraproducția și utilizarea excesivă a fertilizanților, cum ar fi îngrășămintele și pesticidele. Ele pot contribui la degradarea solului, poluarea apei și pierderea biodiversității prin încurajarea monoculturii și descurajarea rotației culturilor.

Subvențiile pot avea și consecințe negative asupra sănătății umane. Ele favorizează adesea producția anumitor culturi în detrimentul altora, ceea ce poate duce la o lipsă de diversitate în producția de alimente și contribuie la dezechilibre nutriționale. În plus, subvenționarea alimentelor și ingredientelor nesănătoase poate contribui la probleme de sănătate publică, cum ar fi obezitatea și diabetul.

În cele din urmă, administrarea programelor de granturi poate fi complexă și costisitoare și, prin urmare, ineficientă. Birocrația complexă implicată în accesarea schemelor de subvenții creează, de asemenea, oportunități de fraudă și corupție.

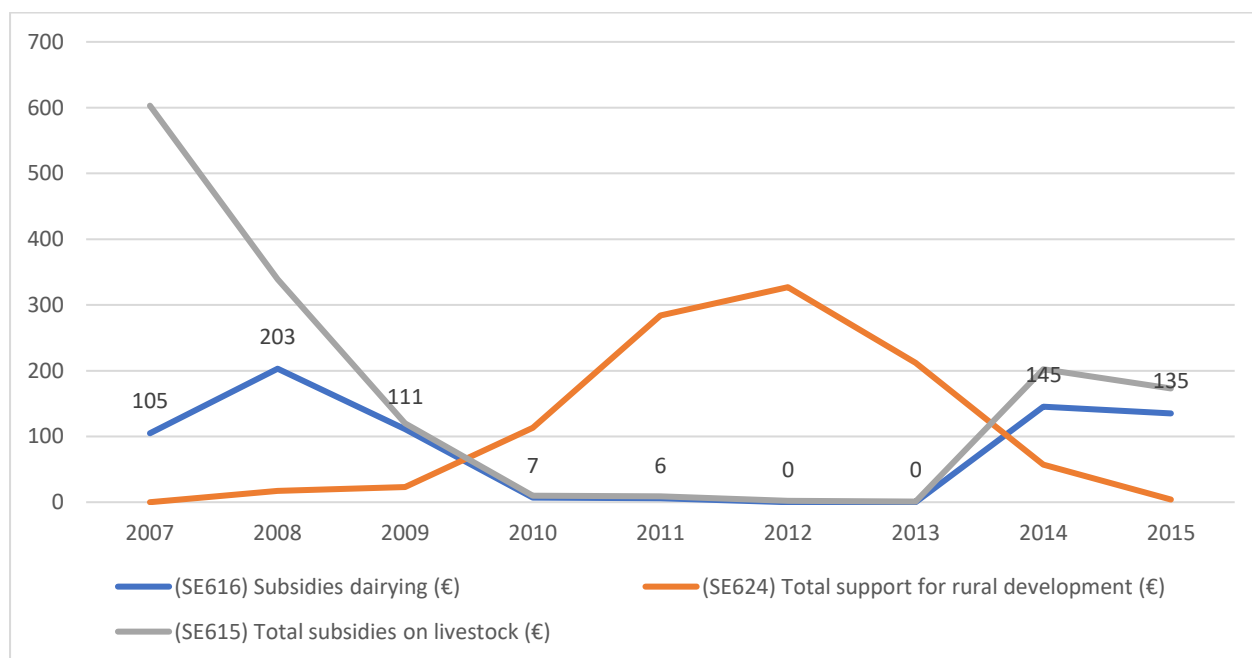
Subvenții și haos în producția de lactate

Vacile de lapte din România produc în mod tipic în jur de 5.000 de litri de lapte pe an, ceea ce este semnificativ mai puțin decât media UE de 7.000 de litri pe an¹¹. Acest lucru este cauzat de mai mulți factori, inclusiv un stoc genetic sărac, practici inadecvate de hrănire (unele fiind rezultatul lipsei de disponibilitate a cerealelor pentru vacile de lapte din cauza subvențiilor pentru producția de cereale pentru consum uman) și lipsa accesului la echipament modern de muls.

Guvernul român este într-un proces continuu de revizuire a sistemului său de subvenții pentru a „asigura că este eficient în sprijinirea sectorului de creștere a animalelor”¹². Numărul specific de animale pentru care se acordă subvenții poate varia de la un an la altul. Valoarea subvenției poate varia, de asemenea, în funcție de tipul animalului și de regiunea țării.

Când guvernul redirecționează subvențiile, poate crea incertitudine și perturbări pentru fermieri. Acest lucru poate face dificilă pentru fermieri planificarea viitorului și menținerea unor efective sănătoase.

De exemplu, subvențiile acordate pentru vacile de lapte din România au variat semnificativ între 2007 și 2015, ca urmare a mutării temporare a accentului pe dezvoltarea rurală, așa cum se poate vedea mai jos:

Sursa: FADN Public Database. (2023). Member State: (RO) Romania, Types of Farming: (5) Milk
<https://agridata.ec.europa.eu/extensions/FADNPublicDatabase/FADNPublicDatabase.html>¹³

Astfel de schimbări mari și neașteptate în politica de subvenții au însemnat că, de exemplu, mulți fermieri fie au vândut, fie au sacrificat părți mari din efectivele lor de animale în 2010. Acest lucru a dus la alte nereguli cu plățile de subvenții în același an, deoarece unii fermieri erau eligibili pentru subvenții pentru animale pe care nu le mai aveau¹⁴.

De asemenea, trebuie menționat că întârzierile de plată ale subvențiilor au creat probleme suplimentare pentru fermieri în aceeași perioadă.

La nivel național, agențiile guvernamentale relevante sunt conștiente de aceste probleme și încercările de a corecta lucrurile sunt vizibile. În viitor, MADR intenționează să devină mai consecvent cu alocările sale, ceea ce ar trebui să conducă la mai puține tulburări pentru fermierii de lapte (Tabelul 2).

Tabel 2. Subvenții previzionate pentru vaci de lapte în perioada 2023-2027

		2023	2024	2025	2026	2027
Subvenție / unitate	(feb 2022) EUR / cap	330,33	325,25	325,5	320,95	327,05
	(aug 2022) EUR / cap	338	342,06	347,47	351,53	361,01
Rezultate planificate	(feb 2022) capete	280.000	285.000	290.000	296.000	300.000
	(aug 2022) capete	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000
Buget anual total	(feb 2022) EUR	92.492.400	92.696.250	94.395.000	95.001.200	98.115.000
	(aug 2022) EUR	101.400.000	102.618.000	104.241.000	105.459.000	108.303.000

Sursa: Agrimanet (2023). <https://agrimanet.ro/subventii-pentru-sectorul-zootehnic-2023-2027/>¹⁵

Rămâne de văzut dacă politicile agricole în ceea ce privește subvențiile vor deveni într-adevăr mai consecvente. Aceste intenții bune pierd deja teren în fața unor noi priorități, cum ar fi „îmbunătățirea echilibrului de gen”, „monitorizarea climatică”, sau față de priorități mai vechi, precum „dezvoltarea rurală”¹⁶.

Cercetătorii care se concentrează pe subvențiile UE și producția agricolă a laptelui au avertizat despre efectele distorsionante ale subvențiilor asupra pieței în general¹⁷ și pentru piața României în particular¹⁸.

Competiție neloială din partea grânelor ucrainene

În urma invaziei Rusiei în Ucraina, blocada porturilor ucrainene de la Marea Neagră de către flota militară rusă a perturbat grav exporturile de cereale ale Ucrainei timp de peste patru luni. Un acord facilitat de ONU, Turcia și Rusia sub Inițiativa Cerealelor de la Marea Neagră a permis reluarea exporturilor, dar acest acord a fost brusc încheiat de Rusia în iulie 2023. În consecință, țările vecine, inclusiv România, au intervenit pentru a ajuta Ucraina. România, folosind portul său Constanța, a devenit o rută de tranzit cheie pentru cerealele ucrainene, cu 11,7 milioane tone expediate între ianuarie și octombrie 2023¹⁹.

Acest aflux de cereale ucrainene în România a generat implicații agricole și economice semnificative. Deși consumatorii români au beneficiat de cereale mai accesibile, situația a creat un mediu de concurență neloială pentru fermierii români. Costurile mai mici de producție ale cerealelor ucrainene, combinate cu scutirea lor de la taxele obișnuite, taxele vamale și reglementările sanitare stricte ale UE, au dus la prețuri în general mai mici, ceea ce a orientat unii cumpărători către importuri în detrimentul consumului producției interne. În consecință, intermediarii și cumpărătorii au optat pentru cerealele ucrainene mai rentabile, afectând negativ prețurile și competitivitatea cerealelor românești. Acest

scenariu a fost complicat și mai mult de rezultatele secetei din România, creșterea prețurilor la energie și costurile crescute pentru îngrășăminte, care au dus în total la o scădere de 50% a recoltei de porumb față de anii anteriori.

Fermierii români au protestat împotriva ceea ce percep ei ca fiind o concurență neloială din partea cerealelor ucrainene, amenințând sustenabilitatea mijloacelor lor de trai. Răspunsul guvernului român a inclus suport financiar, facilități fiscale și interdicții temporare de import pentru anumite cereale ucrainene pentru a proteja agricultura internă. În 2023, Comisia Europeană a oferit, de asemenea, ajutor financiar fermierilor afectați din țările vecine, cu importuri ucrainene scutite de taxe vamale totalizând o presupusă pierdere de 200 de milioane de euro doar pentru fermierii români²⁰. România a primit un pachet de ajutor de 10 milioane de euro în martie 2023 și alte 30 de milioane de euro în mai 2023 pentru a atenua acest impact negativ.

În ciuda acestor măsuri, fermierii români continuă să se confrunte cu provocări. Deși România nu a impus o interdicție completă asupra cerealelor ucrainene, restricții temporare asupra anumitor importuri au fost stabilite în mai 2023, doar pentru a fi ridicate pe 15 septembrie 2023. De atunci, nu au existat interdicții oficiale, dar fermierii români încă își exprimă preocupările cu privire la efectele pe termen lung ale importurilor de cereale ucrainene asupra afacerilor lor și sectorului agricol mai larg.

O preocupare principală în acest scenariu este absența datelor exacte privind cantitățile reale de cereale ucrainene vândute pe piața locală. În plus, există o problemă clară de concurență neloială și utilizarea ineficientă a fondurilor contribuabililor pentru a contracara aceste dezechilibre competitive. Într-un sistem de piață cu adevărat liber, neîngrădit de distorsiuni artificiale precum subvențiile și standardele agricole stricte, astfel de provocări legate de concurență probabil nu ar apărea în aceeași măsură.

O interdicție fără fundament științific

În UE există 16 țări care interzic în mod explicit OMG-urile²¹: Franța, Germania, Austria, Grecia, Ungaria, Olanda, Letonia, Lituania, Luxemburg, Bulgaria, Polonia, Danemarca, Malta, Slovenia, Italia și Croația.

În 1998, România a fost prima țară din Europa care a introdus culturile MG. Între 1998 și 2007, România a cultivat oficial soia Roundup Ready deținută de Monsanto. În 2006, suprafețele de OMG (soia) au ajuns la aproape 140.000 de hectare, un record încă neegalat de nicio altă țară de pe continent²².

Când România a aderat la UE în 2007, a fost forțată să-și schimbe politica privind OMG-urile, interzicând soia MG și autorizând doar ceea ce era aprobat în UE. Astfel, porumbul MON810, singurul OMG autorizat pentru cultivare comercială în UE la acel moment, a devenit singura opțiune.

Reglementarea OMG-urilor în România se bazează pe cadrul de reglementare al UE. Acest cadru este destinat să asigure că OMG-urile sunt evaluate pentru potențialele lor riscuri asupra sănătății umane și mediului înainte de a fi autorizate pentru utilizare.

O companie care dorește să plaseze pe piața UE un nou produs alimentar sau furaj modificat genetic trebuie să depună un dosar demonstrând că produsul în cauză este sigur pentru sănătatea umană și

animală și pentru mediu. Studiile care trebuie efectuate pentru a demonstra siguranța produselor alimentare modificate genetic sau a furajelor care urmează să fie plasate pe piață trebuie să respecte prevederile Regulamentului (CE) nr. 503/2013 privind cererile de autorizare pentru produsele alimentare și furajele modificate genetic.

Regulamentul prevede cerințele care trebuie îndeplinite atunci când se depune o cerere pentru un produs alimentar modificat genetic sau un tip de furaj, inclusiv studiile care trebuie efectuate și protocolul care trebuie urmat atunci când se efectuează studiile.

După primire, dosarul este evaluat de Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentară (EFSA) în colaborare cu organismele științifice ale statelor membre. EFSA are posibilitatea de a solicita companiei studii sau date suplimentare dacă nu este mulțumită de cele depuse. Evaluarea riscului este completată prin emiterea de către EFSA a unui aviz care conține concluziile privind siguranța alimentului sau furajului modificat genetic. Apoi, este lansată o consultare publică de o lună pentru a oferi publicului posibilitatea de a comenta asupra avizului EFSA înainte de a se lua orice decizie privind gestionarea riscului.

În plus față de cadrul de reglementare al UE, România a adoptat și o serie de reglementări naționale privind OMG-urile. Aceste reglementări acoperă probleme precum trasabilitatea OMG-urilor, etichetarea produselor care conțin OMG-uri și monitorizarea prezenței OMG-urilor în mediu.

La momentul redactării acestui document, erau autorizate 98 de OMG-uri în UE, cu încă 11 în așteptare de autorizare²³. De la adoptarea Regulamentului (CE) 1829/2003, autorizațiile au expirat pentru 7 OMG-uri și 3 OMG-uri au avut autorizațiile marcate pentru retragere. Retragerile au fost declanșate toate de decizia producătorilor de semințe de a nu-și reînnoi autorizațiile.

UE a refuzat autorizarea pentru anumite OMG-uri în trecut, cel mai adesea din lipsa informațiilor despre siguranța acestora.

1996: Primul OMG refuzat pentru autorizare de către UE a fost roșiile Flavr Savr, dezvoltate de Calgene Inc. UE a respins cererea pe motiv că nu existau dovezi suficiente pentru a demonstra că roșia era sigură pentru consumul uman.

1997: UE a refuzat, de asemenea, să autorizeze cultivarea porumbului Bt, care este un tip de porumb modificat genetic pentru a produce un insecticid natural. Decizia UE s-a bazat pe preocupări privind efectele potențiale ale porumbului Bt asupra insectelor non-țintă, cum ar fi fluturii.

1998: UE a refuzat să autorizeze cultivarea soiurilor de soia rezistente la erbicide, care sunt modificate genetic pentru a fi rezistente la anumite erbicide. Decizia UE s-a bazat pe preocupări privind impactul potențial asupra mediului al soiurilor de soia rezistente la erbicide, cum ar fi răspândirea buruienilor rezistente la erbicide.

2001: UE a refuzat să autorizeze cultivarea soiului de soia Roundup Ready, care este un tip de soia rezistentă la erbicide, de asemenea, rezistentă la erbicidul Roundup. Decizia UE s-a bazat pe preocupări privind impactul potențial asupra mediului al soiului de soia Roundup Ready, precum și potențialul de polenizare încrucișată cu soia non-MG.

2003: UE a aprobat cultivarea porumbului MON810, care este un tip de porumb modificat genetic pentru a produce un insecticid natural. Cu toate acestea, aprobarea a fost condiționată de o serie de măsuri care trebuie luate pentru a atenua riscurile potențiale ale porumbului.

2005: UE a refuzat să autorizeze cultivarea porumbului MON810 în două state membre, Austria și Franța. Decizia UE s-a bazat pe principiul subsidiarității, care înseamnă că statele membre au dreptul de a se opune cultivării OMG-urilor pe teritoriul propriu.

2008: UE a aprobat cultivarea cartofului Amflora, care este un tip de cartof modificat genetic pentru a conține niveluri mai scăzute de amidon. Cu toate acestea, aprobarea a fost condiționată de o serie de măsuri care trebuie luate pentru a asigura că cartoful nu este utilizat pentru consum uman.

2010: UE a refuzat să autorizeze cultivarea cartofului Amflora în Germania. Decizia UE s-a bazat pe preocupări privind impactul potențial asupra mediului al cartofului, precum și potențialul de polenizare încrucișată cu cartofii non-MG.

2012: UE a refuzat să autorizeze cultivarea porumbului MON810 în Spania. Decizia UE s-a bazat pe principiul proporționalității, care înseamnă că măsurile luate pentru protejarea împotriva OMG-urilor ar trebui să fie proporționale cu riscurile prezentate de OMG-uri.

2019: UE a refuzat să autorizeze cultivarea a 15 noi cereri de culturi MG. Decizia UE s-a bazat pe o serie de factori, inclusiv preocupările privind riscurile potențiale pentru sănătatea umană și mediul, precum și necesitatea de mai multe date privind siguranța culturilor MG.

Până în prezent, nu au fost documentate cazuri de probleme grave de sănătate la oameni cauzate de culturile modificate genetic. Acest lucru poate fi corelat cu faptul că culturile MG au suferit evaluări riguroase de siguranță înainte de a fi aprobate pentru utilizare comercială. Aceste evaluări includ studii toxicologice, studii de alergenitate și studii de impact asupra mediului.

Au existat unele preocupări cu privire la potențialul de alergenitate al culturilor MG, dar aceste preocupări nu au fost confirmate de dovezi științifice. De fapt, o revizuire din 2014 a literaturii științifice a constatat că nu există dovezi că culturile MG sunt mai susceptibile să provoace alergii decât culturile convenționale²⁴.

De asemenea, au existat unele preocupări cu privire la potențialul culturilor MG de a dăuna sănătății umane prin perturbarea microbiomului intestinal. Microbiomul intestinal este o comunitate complexă de bacterii care joacă un rol important în sănătatea umană. Cu toate acestea, un studiu din 2016 a constatat că hrănirea șoarecilor cu o dietă de porumb MG nu a avut niciun efect semnificativ asupra compoziției microbiomului lor intestinal²⁵.

Per ansamblu, dovezile științifice nu susțin afirmația că culturile MG sunt dăunătoare pentru sănătatea umană. Deși există încă unele preocupări potențiale privind siguranța culturilor MG, aceste preocupări sunt depășite de beneficiile potențiale ale culturilor MG, cum ar fi creșterea randamentelor, îmbunătățirea nutriției și reducerea utilizării pesticidelor.

Cadrul de reglementare strict a făcut mai dificil și mai costisitor pentru dezvoltatori să dezvolte culturi OMG. Acest lucru a descurajat investițiile în cercetarea și dezvoltarea OMG în UE. Ca rezultat, fermierii

din UE au un acces limitat la tehnologiile OMG în comparație cu fermierii din alte părți ale lumii. Acest lucru este un dezavantaj pentru fermierii din UE, deoarece culturile OMG pot oferi multe beneficii potențiale.

Propuneri de politici publice

Reformarea sistemului de distribuire a subvențiilor

Crearea un sistem care prioritizează sprijinul echitabil, un sistem care oferă acest sprijin acolo unde este necesar și eficient. Susținerea producătorilor mici și mijlocii, care adesea se confruntă cu dificultăți din cauza resurselor limitate, în timp ce creează beneficii semnificative pentru comunitățile lor, este probabil o alegere mai eficientă decât subvenționarea producătorilor mari, care ar fi rentabili și competitivi pe piața globală chiar și fără acele subvenții.

Reducerea distorsiunilor de pe piață

Subvenționarea activității agricole costă bani contribuabililor. Prin subvenționarea fermierilor, îi obligăm pe contribuabili, care nu consumă neapărat un anumit tip de aliment, să acopere o parte din costul producerii acelui aliment. Adesea, alimentele subvenționate ajung să fie consumate în afara țării sau chiar în afara UE. Alimentele mai ieftine, subvenționate, vândute în afara teritoriului unde sunt produse, creează distorsiuni pe piață și reprezintă o formă de concurență neloială față de producătorii locali. Acest lucru, la rândul său, înseamnă performanțe economice mai scăzute și perspective economice mai slabe în țările de destinație. Acest lucru poate însemna o imigrație crescută către țările mai dezvoltate din UE. Când acest fenomen dăunează economiei unei anumite țări, UE poate decide să stabilească programe finanțate de UE pentru a sprijini „dezavantajații”, creând astfel mai multe costuri pentru bugetul UE. Subvențiile, care costă deja bani contribuabililor UE, cauzează probleme, care apoi se rezolvă prin cheltuirea mai multor bani ai contribuabililor UE. Nivelurile subvențiilor trebuie reduse pentru a limita efectele negative create în cadrul UE, de la o țară la alta, și în special cele create în afara UE.

Securitatea alimentară

Utilizarea extensivă a subvențiilor pentru agricultură este adesea justificată prin faptul că avem nevoie să avem „securitate alimentară” atât la nivel național, cât și la nivelul UE. „Securitatea alimentară” presupune că suntem capabili să producem cantități suficiente de alimente locale, astfel încât în cazul unei catastrofe globale să nu fim excesiv dependenți de importuri. Acesta poate fi un argument valid, dar unul care ar trebui luat în considerare în mod explicit atunci când se decide suma subvențiilor. Așa cum am menționat anterior, există costuri directe și indirecte semnificative asociate cu utilizarea subvențiilor, prin urmare, ar trebui căutat un echilibru mai bun între cost și siguranță..

Îmbunătățirea infrastructurii

România trebuie să investească în modernizarea infrastructurii agricole, în special în facilități de irigare și depozitare, pentru a îmbunătăți productivitatea și reziliența. Susținerea cooperării voluntare între fermieri și comunitățile locale pentru a dezvolta și gestiona infrastructura comună, cum ar fi spațiile de depozitare comunitare sau sistemele colective de irigații, ar trebui să fie o prioritate mai mare.

Dezvoltarea asociațiilor de fermieri

Promovarea colaborării și asocierii între fermieri pentru a îmbunătăți accesul lor la piață și puterea de negociere colectivă a acestora. O cooperare mai bună între fermieri poate duce la creșterea eficienței pentru a le permite să fie profitabili. Obiectivul ar trebui să fie reducerea numărului de fermieri „dezavantajați”, nu prin forțarea lor de a renunța la agricultură, ci prin crearea cadrului instituțional necesar pentru ca fermele să fie viabile și sustenabile.

Încurajarea utilizării metodelor sustenabile în agricultură

Trebuie să recunoaștem și să abordăm implicațiile de mediu ale subvențiilor și practicilor agricole actuale. O strategie cheie în acest sens ar fi realinierea subvențiilor pentru a sprijini inițiativele care prioritizează conservarea mediului. Acest lucru include stimularea acțiunilor care protejează biodiversitatea și lucrează activ pentru a atenua efectele schimbărilor climatice. Prin aceasta, accentul se mută de la metodele agricole tradiționale, posibil dăunătoare, către practici mai sustenabile și ecologice, aliniind activitățile agricole cu obiectivele de mediu mai largi.

Impulsionarea cercetării în domeniul OMG și revizuirea cadrului de reglementare

Prioritizarea reformei politicilor existente privind OMG-urile, bazându-le pe abordări riguroase, bazate pe dovezi științifice. Acest lucru include investiții în cercetări cuprinzătoare pentru a explora întregul spectru de beneficii potențiale ale culturilor MG, cum ar fi creșterea randamentelor culturilor, îmbunătățirea conținutului nutrițional și reducerea dependenței de pesticide și îngrășăminte chimice.

Sănătatea mai bună și îngrijirea mai bună a mediului ar trebui să fie obiectivele noastre principale. Nimic nu va fi vreodată 100% sigur. Tehnicile agricole tradiționale pot provoca multe daune mediului și pot avea efecte negative asupra sănătății oamenilor. Culturile MG nu sunt automat rele și culturile tradiționale nu sunt perfecte. Obiectivul nostru ar trebui să fie găsirea celui mai bun amestec care poate asigura siguranța publică și a mediului, valorificând progresele în biotehnologie.

Bibliografie

- ¹ Profit.RO. (2023). *2023, an record pentru agricultura României*. Accesat 14 noiembrie 2023 la adresa <https://www.profit.ro/povesti-cu-profit/agribusiness/infografic-2023-an-record-pentru-agricultura-romaniei-21376310>
- ² EuroStat. (2022). *Farms and farmland in the European Union – statistics*. Accesat 21 octombrie 2023 la adresa [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Farms and farmland in the European Union - statistics](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Farms_and_farmland_in_the_European_Union_-_statistics)
- ³ Agrimanet. (2022). *Ce suprafață agricolă utilizată mai are România?* Accesat 12 noiembrie 2023 la adresa <https://agrimanet.ro/ce-suprafata-agricola-utilizata-mai-are-romania/>
- ⁴ Eurostat. (2022). *Agricultural land prices and rents – statistics*. Accesat 12 noiembrie 2023 la adresa https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Agricultural_land_prices_and_rents_-_statistics&oldid=559924
- ⁵ EuroStat. (2022). *Farms and farmland in the European Union – statistics*. Accesat 21 octombrie 2023 la adresa [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Farms and farmland in the European Union - statistics](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Farms_and_farmland_in_the_European_Union_-_statistics)
- ⁶ European Union. (2023). *The Common Agricultural Policy: an overview*. Accesat 5 noiembrie 2023 la adresa <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/cap-introduction/>
- ⁷ European Commission. (2023). *PAC 2023-27*. Accesat 14 noiembrie 2023 la adresa https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-2023-27_en
- ⁸ Alexandri, C., Pana, B., & Saman, C. (2020). The relationship between total factor productivity and subsidies in the case of Romanian farms. *Romanian Journal of Economic Forecasting*, 23(4), 85-98.
- ⁹ Pe'er, G., & Lakner, S. (2020). *The EU's common agricultural policy could be spent much more efficiently to address challenges for farmers, climate, and biodiversity*. *One Earth*, 3(2), 173-175.
- ¹⁰ Scown, M. W., Brady, M. V., & Nicholas, K. A. (2020). *Billions in misspent EU agricultural subsidies could support the Sustainable Development Goals*. *One Earth*, 3(2), 237-250. <https://doi.org/10.1016/j.oneear.2020.07.011>
- ¹¹ Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). (2023). *Agricultural production statistics 2000–2022*. Accesat 28 decembrie 2023 la adresa: <https://www.fao.org/food-agriculture-statistics/data-release/crop-livestock-and-food/en/>
- ¹² Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale. (2015). *Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030*. Accesat 5 noiembrie 2023, la adresa: <https://www.madr.ro/docs/agricultura/strategia-agroalimentara-2020-2030.pdf>
- ¹³ FADN Public Database. (2023). Member State: (RO) Romania, Types of Farming: (5) Milk <https://agridata.ec.europa.eu/extensions/FADNPublicDatabase/FADNPublicDatabase.html>
- ¹⁴ Ziarul Financiar (2010). *Statul da 180 mil. euro subventii si celor care si-au vandut vacile*. Accesat 5 noiembrie 2023 la adresa: <https://www.zf.ro/eveniment/statul-da-180-mil-euro-subventii-si-celor-care-si-au-vandut-vacile-5462878>
- ¹⁵ Agrimanet (2023). *Subvenții pentru sectorul zootehnic 2023-2027*. Accesat 5 noiembrie 2023 la adresa <https://agrimanet.ro/subventii-pentru-sectorul-zootehnic-2023-2027/>
-

¹⁶ European Commission. (2020). *Key reforms in the new PAC*. Accesat 14 noiembrie 2023 la adresa https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-2023-27/key-reforms-new-cap_en

¹⁷ Ilie, D. M., Berevoianu, R., Rădoi, R. A., & Drăghici, M. (2020). Trends in the evolution of subsidies per hectar and per livestock unit, by classes of economic dimension of agricultural holdings, in Romania and some European countries, for the period 2007-2018. In *Agrarian Economy and Rural Development-Realities and Perspectives for Romania*. International Symposium. 11th Edition (pp. 12-21). Bucharest: The Research Institute for Agricultural Economy and Rural Development (ICEADR).

¹⁸ Sandu, A. M. (2014). Influence of European funds on the sector of bovine milk and meat in Romania in the period 2007-2013. *Scientific Papers: Management, Economic Engineering in Agriculture & Rural Development*, 14(4).

¹⁹ Reuters. (2023). *Romania's plan to boost Ukraine grain transit very achievable, minister says*. Accesat 5 ianuarie 2024, la adresa <https://www.reuters.com/world/europe/romanas-plan-boost-ukraine-grain-transit-very-achievable-minister-says-2023-12-07/>

²⁰ Econmedia. (2023). *România primește de la Comisia Europeană despăgubiri de doar 10,5 milioane de euro, mult mai puțin față de cei 200 milioane de euro estimați de fermieri pentru a-și acoperi pierderile*. Accesat 3 ianuarie 2024 la adresa <https://economedia.ro/romania-primeste-de-la-comisia-europeana-despagubiri-de-doar-105-milioane-de-euro-mult-mai-putin-fata-de-cei-200-milioane-de-euro-estimati-de-fermieri-pentru-a-si-acoperi-pierderile.html>

²¹ World Population Review. (2023). *Countries that Ban GMOs 2023*. Accesat 14 noiembrie 2023 la adresa <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/countries-that-ban-gmos>

²² Duminicioiu, R. (2015). *Romania says Resounding NO to GMOs*. Accesat 21 octombrie 2023 la adresa <https://www.arc2020.eu/first-time-18-years-no-romanian-farmer-cultivated-gmos/>

²³ European Commission. (2023). *EU Register of authorized GMOs*. Accesat 20 noiembrie 2023 la adresa <https://webgate.ec.europa.eu/dyna2/gm-register/>

²⁴ Nicolai, A., Manzo, A., Veronesi, F., & Rosellini, D. (2014). An overview of the last 10 years of genetically engineered crop safety research. *Critical reviews in biotechnology*, 34(1), 77-88.

²⁵ Domingo, J. L. (2016). Safety assessment of MG plants: An updated review of the scientific literature. *Food and chemical toxicology*, 95, 12-18.